

PARDUBICKÝ KRAJ

**Krajský plán vyrovnávání příležitostí pro osoby
se zdravotním postižením na období 2016 – 2018**

**Souhrnné vyhodnocení naplňování cílů za rok 2018
a závěrečné shrnutí naplňování cílů Krajského plánu
za období 2016 – 2018**

Krajský plán vyrovnávání příležitostí pro osoby se zdravotním postižením

Dne 16. 12. 2015 byl usnesením Zastupitelstva Pardubického kraje Z/366/15 schválen Krajský plán vyrovnávání příležitostí pro osoby se zdravotním postižením na období 2016 – 2018 (Krajský plán), na jehož přípravě se podílely jednotlivé odbory Krajského úřadu Pardubického kraje (dále i KrÚ Pk) a další subjekty. V pořadí již třetí strategický dokument vznikl za účelem zmírňování dopadů zdravotního postižení a vyrovnávání příležitostí osob se zdravotním postižením ke stejné aktivnímu životu, jako mají osoby bez zdravotního postižení.

Cílem tohoto dokumentu jsou významné oblasti života osob se zdravotním postižením, které má Pardubický kraj (dále i Pk) reálnou možnost ovlivnit. Jedná se zejména o oblasti osvěty; přístupnosti staveb, dopravy a informací; dostupnosti vzdělávání; zdraví a zdravotní péče; zaměstnávání osob se zdravotním postižením; dostupnosti kulturních, sportovních, volnočasových a rekreačních aktivit a sociální péče. V rámci dokumentu jsou stanoveny jednotlivé cíle a opatření, jejichž naplňování je i s příslušnými termíny v kompetenci zainteresovaných odborů Krajského úřadu Pardubického kraje, případně dalších subjektů.

Koordinátorem naplňování a vyhodnocování Krajského plánu je odbor sociálních věcí, který pravidelně 1x ročně předkládá Radě Pardubického kraje zprávu o plnění úkolů, přičemž vychází z podkladů odborů Krajského úřadu Pardubického kraje odpovědných za realizaci cílů a opatření Krajského plánu, která jsou v jejich gesci, či v gesci dalších subjektů.

Vyhodnocení cílů Krajského plánu za rok 2018

Cíle a opatření tohoto strategického dokumentu jsou zaměřeny na vytváření podmínek pro zlepšení kvality života osob se zdravotním postižením Pardubického kraje. Mají přispět k odstraňování nerovností v dostupnosti vzdělávání, dopravy, zaměstnávání, zdravotnictví, kultury, sportu, volnočasových a rekreačních aktivit pro osoby se zdravotním postižením.

Na základě předložených podkladů zainteresovaných odborů Krajského úřadu Pardubického kraje a dalších subjektů se v jednotlivých oblastech Krajského plánu podařilo za rok 2018 v souhrnu následující:

2. Osvětová činnost

Jedním z důležitých cílů Krajského plánu je pokračovat v prohlubování vzdělávání zaměstnanců veřejných institucí a informování veřejnosti o nejrůznějších aspektech života a specifických potřebách osob se zdravotním postižením a způsobech pomoci, čímž dochází ke zlepšování podmínek pro vyrovnávání příležitostí pro tuto skupinu občanů našeho kraje a je vytvářeno příznivé klima, které se projevuje ochotou veřejnosti akceptovat osoby se zdravotním postižením a integrovat je do běžné společnosti.

Cíl 2.1

Průběžně vzdělávat zaměstnance Krajského úřadu Pardubického kraje v oblasti problematiky osob se zdravotním postižením.

V rámci prohlubování vzdělávání zaměstnanců veřejných institucí bylo také v roce 2018 součástí Vstupního vzdělávání úředníků územně samosprávných celků téma komunikace s osobami se zdravotním postižením, a to v rámci modulu „**Management a komunikace**“ (časová dotace 4 výukové hodiny vstupního vzdělávání).

V průběhu roku proběhla celkem 3 školení, a to v těchto termínech:

- 15. – 19. 1. 2018 za účasti 10 úředníků Krajského úřadu Pardubického kraje, 27 účastníků z obcí;
- 9. – 12. 4. 2018 za účasti 3 úředníků Krajského úřadu Pardubického kraje, 31 účastníků z obcí;
- 3. – 7. 9. 2018 za účasti 14 úředníků Krajského úřadu Pardubického kraje a 26 účastníků z obcí.

Velkou oblibu i nadále vzbuzují zážitkové semináře. Netradičně vedené semináře poskytují účastníkům možnost vyzkoušet si a naučit se formou zážitkové metody správné přístupy k lidem s nejruznějšími typy zdravotního postižení.

Odborní pracovníci TyfloCentra Pardubice, o.p.s. nabídli účastníkům těchto seminářů možnost vyzkoušet si a naučit se formou zážitkové metody správné přístupy k lidem se zrakovým handicapem, a to na celkem 74 akcích uskutečněných v průběhu roku 2018. Proškoleni při nich bylo 2 448 účastníků – žáků ZŠ, studentů středních, vyšších odborných a vysokých škol, pracovníků nemocnic a veřejnosti. Tato organizace se také prezentovala v rámci osvěty např. na Dnech zdraví, regionálním kole festivalu Pod duhovými křídly, dnech otevřených dveří, veletrzích sociálních služeb aj.

28 obdobných zážitkových seminářů, exkurzí, prezentací v rámci osvěty při nejruznějších příležitostech připravila v roce 2018 Česká abilympijská asociace, z.s., a to pro 1 606 účastníků z řad žáků základních škol, studentů středních škol, vyšší odborné školy a univerzity; proškoleni byli i pracovníci Univerzity Pardubice a laická veřejnost při akcích jako Hravé odpoledne, den otevřených dveří, Olympijský park 2018. Také KŘÍŽOVATKA handicap centrum, o.p.s. připravila pro účastníky regionálního kola festivalu Pod duhovými křídly, Univerzitu Pardubice – APUPU, Fakultu zdravotnických studií, Vyšší odbornou školu Pardubice zážitkové semináře a aktivity.

Cíl 2.2

Zvyšovat povědomí veřejnosti o problematice osob se zdravotním postižením a jejich aktivitách.

a

Cíl 2.3

Podporovat osvětu a poradenství v oblasti diskriminace osob se zdravotním postižením, prevenci násilí a domácího násilí páchaného na osobách se zdravotním postižením.

Povědomí veřejnosti o problematice osob se zdravotním postižením je naplňováno různými formami – v podobě **tiskových zpráv, průběžně zveřejňovaných informací na internetových stránkách Pardubického kraje, facebooku Pardubického kraje** na:

<https://www.facebook.com/Odbor-soci%C3%A1ln%C3%ADch-v%C4%9Bc%C3%AD-Pardubick%C3%A9ho-kraje-313451532357525/?ref=nl>, Duhových novinách (www.duhovenoviny.cz), [facebooku Duhových novin na https://www.facebook.com/pages/Duhov%C3%A9-noviny/562080297238143](https://www.facebook.com/pages/Duhov%C3%A9-noviny/562080297238143),

prostřednictvím rozesílání hromadných e-mailů, dále pak i v rámci akcí pro organizace osob se zdravotním postižením.

Stejně jako v přechodných letech se také v průběhu roku 2018 na území Pardubického kraje uskutečnily četné akce s regionálním či celonárodním významem, na jejichž propagaci a realizaci se podílel Pardubický kraj, a kterých se účastnili osobně i představitelé kraje.

Z akcí podporovaných z rozpočtu **Příspěvky a záštitý v oblasti osob se zdravotním postižením** bylo podpořeno celkem 23 akcí v celkové výši 473 000 Kč, pozitivní zprávou je, že ve srovnání s předchozími lety jde o vyšší částku a více podpořených aktivit ve prospěch osob se zdravotním postižením (pro srovnání v roce 2017 částka 215 000 Kč).

Představitelé kraje poskytli záštity mnoha kulturním, sportovním, osvětovým, školským akcím pro osoby se zdravotním postižením, např. sportovním projektům handicapovaných - Handy cyklomaraton 2018 – Cesta za snem, z.s.; 42. ročníku Sportovních her pro zdravotně postižené děti a dospělé; Handicap Fish Cupu 2017 – rybářským závodům pro klienty sociálních služeb; 6. ročníku projektu Mám svůj svět, ale mám Vás rád; letnímu táboru Svojanov CUKŘÍCI; charitativním plesům a koncertům; benefičnímu přestavení ve VČD – Přístupné divadlo; Týdnům pro duševní zdraví 2018; projektu Vědět víc...; Karcinom prsu; aj. Dne 9. 6. 2018 se uskutečnil Den Pardubického kraje, na kterém se představily v kulturních vystoupeních také soubory uživatelů sociálních služeb Pardubického kraje.

Již tradičně se v roce 2018 uskutečnil také **Týden vzdělávání dospělých 2018 v Pardubickém kraji**, a to koncem listopadu 2018.

Pardubický kraj úzce a velmi dobře spolupracuje s **Národní radou osob se zdravotním postižením Pardubického kraje (NRZP Pk)**; zástupce Pardubického kraje se účastní zasedání Krajského výboru NRZP Pk. V roce 2018 uskutečnilo regionální pracoviště NRZP Pk mnohé akce a přednáškové činnosti, z nichž za zmínku stojí např. v březnu 2018 zrealizování semináře – Sociální zabezpečení pro osoby se zdravotním postižením – změny v roce 2018; prezentace činnosti NRZP Pk na akci pro veřejnost Retroměstečko; partnerství a prezentace činnosti poradny na Dnech zdraví v Pardubicích; benefiční představení (výtěžek z benefice byl věnován dítěti s těžkým kombinovaným postižením). Koordinátorka NRZP Pk se pravidelně účastní a zapojuje do jednání v komisích, výborech, je zapojena v platformě k projektu Implementace politiky stárnutí na krajskou úroveň a platformě k projektu Krajská rodinná politika. Od července 2018 zahájilo regionální pracoviště úzkou spolupráci se zastoupením firmy OPEL pro Pardubický kraj – společností OLFIN CAR PALACE Hradec Králové. Tato společnost nabízí zvýhodněné podmínky a poradenství pro osoby se zdravotním postižením při výběru, prodeji a servisu vozů. Na podnět NRZP Pk byla tato společnost oceněna Koalicí nevládek Pk pro společensky odpovědnou firmu.

NRZP Pk, v návaznosti na plánované uzavírání nových smluv na dopravu dostupnou osobám se zdravotním postižením, zrealizovala v průběhu roku 2018 (zjara a na podzim) dvě pracovní schůzky s hejtmanem kraje a dalšími zainteresovanými odbory KrÚ Pk (naplnění opatření 2.2.7).

NRZP Pk se aktivně spoluúčastní s Pardubickým krajem na realizaci festivalu **Pod duhovými křídly** a slavnostním předání ocenění za činnost ve prospěch osob se zdravotním postižením **Duhové křídlo 2018**, nejvyššího ocenění za práci v sociální oblasti pro lidi se zdravotním postižením na regionální úrovni Pardubického kraje. Již po šesté udělovali v roce 2018 zástupci Pardubického kraje a Národní rady osob se zdravotním postižením prestižní cenu **Duhové křídlo**, a to dne 26. 9. 2018 v Kulturním centru Fabrika Svitavy. Slavnostnímu předání ceny předcházela dvě regionální kola festivalu Pod duhovými křídly, která se uskutečnila v Tylově domě v Poličce dne 25. 4. 2018, ABC klubu Pardubice dne 21. 5. 2018, a na nichž se se svým umem představili uživatelé sociálních služeb a organizací pro osoby se zdravotním postižením.

V průběhu sledovaného období byly z rozpočtu Pardubického kraje částkou 160 000 Kč podpořeny **interaktivní projekty z oblasti prevence rizikového chování ve školách** na téma šikany, trestné odpovědnosti, vedení žáků k sebevědomí a odpovědnosti za vlastní chování. Některé školní kolektivy se zapojily do preventivního programu Upevnění pozitivních vztahů v třídním kolektivu, který realizovalo Středisko výchovné péče pro děti a mládež Archa Chrudim. Stejně jako v roce 2017, tak i v roce 2018, pořádal odbor školství Krajského úřadu Pardubického kraje odbornou konferenci na téma bezpečné klima ve školách Pardubického kraje.

3. Oblast přístupnosti staveb, dopravy a informací

Odstraňování architektonických bariér probíhá průběžně. Nadále je však nezbytné systematicky pokračovat a dohlížet nad dodržováním a správnou aplikací příslušných předpisů, neboť tím je umožněn přístup osob se zdravotním postižením nejrozličnějších typů ke vzdělávání, zaměstnání, kultuře a rozvoji sociálních vztahů.

Cíl 3.1

Zajistit přístupnost budov A, B, C krajského úřadu osobám s různým typem zdravotního postižení nebo osobám s omezenou schopností pohybu a orientace.

Na webových stránkách Pardubického kraje <https://www.pardubickykraj.cz/pro-osoby-se-zdravotnim-postizenim>, v sekci pro osoby se zdravotním postižením, je dostupná pomůcka **Desatera pro komunikaci s osobami s nejrozličnějšími druhy zdravotního postižení**. Na recepci obou budov krajského úřadu jsou k možnému využití šablony sloužící k podpisům pro osoby zrakově postižené.

V návaznosti na opatření 3.1.3 tohoto cíle – Nastavit pravidla způsobu jednání pracovníků Krajského úřadu s návštěvníky krajského úřadu – osobami se zdravotním postižením, je pro pracovníky kraje pomocníkem Metodika pro kurzy vzdělávání pracovníků organizací osob se zdravotním postižením a poskytovatelů sociálních služeb pro osoby se zdravotním postižením krajských úřadů v komunikaci s osobami se zdravotním postižením (jeden z výstupů projektu Vzdělávání pracovníků krajských úřadů, do kterého se zapojili zástupci odborů KrÚ Pk v roce 2017 – viz hodnocení Krajského plánu za rok 2017).

Co se bezbariérových úprav budov krajského úřadu týká, v roce 2018 započaly přípravy k realizaci vybudování bezbariérové nájezdové rampy u vchodu do budovy B č. p. 12, která byla v průběhu dubna 2019 nainstalována. V průběhu roku 2018 byla zahájena také plánovaná rekonstrukce sálu Zastupitelstva Pk, v jejímž rámci byla zřízena místa pro imobilní účastníky jednání a nainstalována zde bude indukční smyčka. Na přelomu roku 2018 – 2019 došlo k zajištění notebooku pro Tichou linku – online tlumočení/online přepis pro neslyšící klienty; proškolení zástupců odborů proběhne do poloviny roku 2019.

Cíl 3.2

Zajistit přístupnost zdravotnických a školských zařízení zřizovaných Pardubickým krajem osobám se zdravotním postižením.

Analýzy mapování bezbariérovosti jsou uveřejněny na webových stránkách Pardubického kraje již od roku 2012. Zjednodušené uživatelské popisy bezbariérovosti objektů, kde jsou dohledatelné i zmapované školy, zdravotnická zařízení, aj., jsou veřejně k nahlédnutí na webových stránkách České abilympijské asociace, z.s., a postupně jsou ukládány i do map. Více na: <http://www.caaos.cz/nase-aktivita/konzultace-bezbarierovosti/>. Na tyto stránky je od roku 2016 zajištěn prolink z webových stránek Pardubického kraje určených pro osoby se zdravotním postižením: <https://www.pardubickykraj.cz/pro-osoby-se-zdravotnim-postizenim>, a je zde možné dohledat přístupnost staveb, včetně zdravotnických a školských zařízení zřizovaných Pardubickým krajem také pro osoby se zdravotním postižením.

Zdravotnická zařízení zakládaná a zřizovaná Pardubickým krajem mají zajištěn bezbariérový přístup pro zdravotně postižené občany. Přístupnost pro osoby se zdravotním postižením je možné dohledat také v sekci internetových stránek Krajského úřadu Pardubického kraje – Zdravotnictví – Zřizované a zakládané organizace, kde je uveřejněna informace o bezbariérovém přístupu pro zdravotně postižené občany do zdravotnických zařízení zakládaných či zřizovaných Pardubickým krajem.

Co se týká **kulturních zařízení zřizovaných Pardubickým krajem**, pak v **Krajské knihovně v Pardubicích** jsou všechny, veřejnosti přístupné, prostory bezbariérové, kromě

sklepa. Informace jsou zveřejněny na webových stránkách organizace <http://kkpce.cz/cs/> i na facebooku.

Oddělení zvukové knihovny nabízí bezplatně výpůjčky "knih do ucha", tyto tituly nabízí pouze nevidomým, těžce zdravotně postiženým osobám, a osobám dlouhodobě nebo přechodně zdravotně postiženým. Více také na: <http://kkpce.cz/cs/sluzby/sluzby-pro-handicapovane/zvukova-knihovna/>.

Regionální muzeum Chrudim má informace o bezbariérovosti umístěny na webu: <https://www.muzeumcr.cz/cz/bezbarierovy-pristup> a na propagačních materiálech (pozdávky, plakáty) k výstavám.

Regionální muzeum v Litomyšli má informace o bezbariérovosti umístěny na webu: <http://www.rml.cz/cs/informace/pro-navstevniky.html>.

Regionální muzeum ve Vysokém Mýtě uvádí informaci o přístupnosti výstavních prostor pro osoby se zdravotním postižením na svých webových stránkách včetně telefonického kontaktu na osobu pověřenou touto problematikou <http://www.muzeum-myto.cz/9-info.php?a=1&stranka=informace> a <http://www.muzeumkarosarstvi.cz/kontakty>.

Východočeská galerie v Pardubicích má informace o bezbariérovosti umístěny na webu: <http://www.vcg.cz/o-galerii-2/>.

Východočeské muzeum v Pardubicích informuje o bezbariérovosti na svých webových stránkách, stejně tak na dalších portálech a médiích (sociální sítě, turistické portály Kudy z nudy apod.). Konkrétně se informace objevuje v sekci Zámek – Otevírací doba a vstupné (<http://www.vcm.cz/oteviraci-doba-a-vstupne/>) a také přímo na úvodní straně webových stránek (<http://www.vcm.cz/>). Dochází také k pravidelným aktualizacím bezbariérovosti na portále CZeCOT.cz (http://www.pardubicko.info/13_6856_zamek-pardubice-vychodoceske-muzeum/), který využívá několik turistických portálů a turistická informační centra. Těmito opatřeními je zabezpečena informovanost veřejnosti, pokud chce navštívit stálé expozice, krátkodobé výstavy i jednorázové kulturní akce.

Speciální školy zřizované Pardubickým krajem garantují bezbariérový přístup ke vzdělávání a ke školským službám. Problematicou bezbariérových úprav z hlediska dětí, žáků a studentů s tělesným postižením omezujícím jejich mobilitu se zabývají ředitelé škol ve spolupráci se zřizovatelem průběžně, pokud taková situace nastane, v souladu s vyhláškou č. 398/2009 Sb., o obecných technických požadavcích zabezpečujících bezbariérové užívání staveb, která stanoví, že školy, předškolní a školská zařízení musí mít rovněž prostory bezbariérově řešeny.

V roce 2018 byly v rámci IROP vybudovány výtahy u následujících **škol**: Gymnázium Ústí nad Orlicí, SOŠ a SOU Lanškroun – budova na ul. Sokolská, PSŠ Letohrad – areál na ulici Ústecké, SŠ zahradnická a technická Litomyšl – budova skleníku, pro pohyb vozíčkářů v ostatních objektech areálu byl škole zakoupen schodolez. Schodolezy byly pořízeny i na dalších školách: SŠ automobilní Holice, Gymnázium A. Jiráka Litomyšl, Gymnázium Vysoké Mýto, Gymnázium Žamberk a SPŠE a VOŠ Pardubice.

Ke zlepšení komunikace s osobami se sluchovým postižením přispívá online tlumočení/online přepis prostřednictvím Tiché linky. Mezi instituce, které jsou na Tichou linku v našem kraji připojeny, patří: Hamzova odborná léčebna pro děti a dospělé (Košumberk); Nemocnice Pardubického kraje (Pardubice, Litomyšl, Svitavy, Ústí nad Orlicí, Chrudim); Česká správa sociálního zabezpečení - okresní pobočky v Ústí nad Orlicí, Svitavách, Pardubicích, Chrudimi; Magistrát města Pardubice; Městský úřad Chrudim; Úřad práce Pardubice; Úřad práce Česká Třebová; Finanční úřady Pardubického kraje (Pardubice, Svitavy, Ústí nad Orlicí, Chrudim). Tichá linka bude dostupná v průběhu roku 2019 i na krajském úřadě (viz výše cíl 3.1).

Cíl 3.3

Aktivně podporovat zpřístupňování staveb osobám se zdravotním postižením v Pardubickém kraji a zabránit vzniku nových bariér.

Odbor majetkový, stavebního řádu a investic provádí metodickou činnost a poradenství v rámci pravidelných porad s pracovníky obecných stavebních úřadů obcí a měst Pardubického kraje týkající se tématu obecných technických požadavků zabezpečujících bezbariérové užívání staveb a tím dochází mimo jiné i ke zvyšování odbornosti kompetentních pracovníků na úřadech. Výše uvedené je plněno průběžně v rámci pravidelných porad s pracovníky obecných stavebních úřadů. V roce 2018 se konaly dvě porady. S odkazem na provedené pravidelné metodické kontroly stavebních úřadů v roce 2018 lze konstatovat, že pracovníci obecných stavebních úřadů aplikují vyhlášku Ministerstva pro místní rozvoj č. 398/2009 Sb., o obecných technických požadavcích zabezpečujících bezbariérové užívání staveb, ve znění pozdějších předpisů, v rámci výkonu své správní činnosti. Stavební úřady nemají problémy s aplikací právního předpisu a aktivně spolupracují se sdruženími pro osoby se zdravotním postižením, proto odbor majetkový, stavebního řádu a investic nevyužil v roce 2018 možnosti cíleného a rozsáhlejšího školení pracovníků stavebních úřadů na území Pardubického kraje k aplikaci vyhlášky č. 398/2009 Sb.

V roce 2018 Pardubický kraj podpořil v rámci individuální dotace poskytované odborem sociálních věcí **mapování přístupnosti objektů a infrastruktury měst z rozpočtu kraje** dvě organizace částkou **170 000 Kč** (Česká abilympijská asociace, z.s., obdržela částku 115 000 Kč na projekt Poradenská a konzultační střediska bezbariérovosti; Středisko sociálních služeb Salvia, z.s., částku ve výši 55 000 Kč na projekt Konzultační činnost).

V návaznosti na opatření 3.3.3 – podporovat dostupnost veřejných a technických zařízení prostřednictvím eurozámek a euroklíčů je možné konstatovat, že pokračuje dlouhodobě nastavená a funkční spolupráce v projektu **Euroklíč**. Regionální pracoviště NRZP Pk vydává v našem kraji euroklíče, zprostředkovává distribuci euroklíčů městským úřadům Pardubického kraje a předává informace o vhodných místech pro umístění nových eurozámek.

Cíl 3.4

Podporovat bezbariérovost a přístupnost turistických cílů a tras v Pardubickém kraji pro osoby se zdravotním postižením.

Na krajském turistickém portálu Pardubického kraje www.vychodni-cechy.info je realizována rozvojová aktivita, a to umístění informací o přístupnosti veřejných objektů měst a obcí u prezentací jednotlivých měst a obcí. Na základě navázané spolupráce mezi Pardubickým krajem a Českou abilympijskou asociací z.s. (www.caacz.cz) jsou tato data průběžně aktualizována a popisnou formou zveřejňována na krajském turistickém portálu. Zmapovány jsou zejména veřejné objekty, nikoliv komerční objekty. Pro tento účel byla založena speciální e-mailová adresa: bezbarier@czecot.com, kam Česká abilympijská asociace průběžně zasílá aktualizované informace o objektech. Aktivita kontinuálně pokračovala i v roce 2018.

S Klubem českých turistů Pardubického kraje (KČT) jsou průběžně vedena jednání, jejichž cílem je vyznačit turistické trasy pro osoby se zdravotním postižením dle metodiky (autor KČT). V roce 2016 KČT vyznačil první trasu pro vozíčkáře na území Pk „K Černém Nadýmači“ (Břehy u Přelouče). Okruh je v blízkosti ubytovacího zařízení a s největší ubytovací kapacitou pro handicapované v Pk (Autokemp Buňkov; celoroční provoz). Tato trasa včetně propagačních materiálů byla zveřejněna i na krajském turistickém portálu www.vychodnicechy.info. Na turistickém portálu našeho kraje jsou zveřejněné i další doporučené trasy pro osoby s pohybovým postižením. Jedná se o trasy, které jsou zároveň

vhodné i pro in-line bruslení - „in-line stezky“ (www.vychodni-cechy.info/inline-brusleni/). V mapách těchto tras jsou vyznačeny problematické úseky (železniční přejezd, stoupání, klesání, nájezd na komunikaci...). V roce 2018 nebyla evidována další vyznačená turistická bezbariérová trasa.

Na portálu jsou pod záložkou „tipy na výlety – pro vozíčkáře“ zveřejněny nejen tipy na výlety, ale i odkazy na půjčovny kompenzačních pomůcek a na veřejné toalety na území Pk. V regionu jsou na veřejných bezbariérových toaletách postupně osazovány eurozámky.

V roce 2018 byla poskytnuta dotace ve výši 100 000 Kč na **projekt podporující hiporehabilitaci**. Příjemcem byl spolek Hiporehabilitace Baneta, z.s. (Janov 61), a to na projekt „Modernizace boxů pro koně a nákup nového stájového vybavení“. Jiné subjekty o dotaci v oblasti bezbariérového cestovního ruchu v roce 2018 nepožádaly.

Cíl 3.5

Zpřístupnit veřejnou dopravu a další dopravní služby pro osoby se zdravotním postižením.

Z dostupných informací Odboru dopravy a silničního hospodářství Krajského úřadu Pardubického kraje vyplývá, že při veřejných zakázkách na zajištění dopravní obslužnosti Pardubického kraje, je jedním z hodnotících kritérií bezbariérovost prostředků linkové osobní dopravy (vhodný přístup, orientační a informační systémy pro osoby se zrakovým a sluchovým postižením).

Rok 2018 se nesl v duchu příprav pro výběrová řízení na uzavření smluv na autobusovou dopravu a nabídkové řízení v železniční dopravě, která by byla přístupná co nejširšímu okruhu osob s nejrůznějším zdravotním postižením. V návaznosti na proběhlá jednání s hejtmanem, zástupci kraje, NRZP Pk a organizacemi osob se zdravotním postižením se podařilo do zadávacích podmínek pro autobusovou dopravu na nové období (od 7/2020 na 10 let) vložit podmínku zajištění bezbariérových autobusů v minimálním počtu 50%; v prvním roce je min. počet 10%, druhém roce min. 25% a od třetího min. 50%. Dále do šesti měsíců od zahájení provozu (konec roku 2020) budou autobusy vybaveny vnějším informačním systémem. Vnitřním informačním a akustickým systémem budou vybaveny všechny autobusy v třetím roce od zahájení provozu (rok 2023). Tyto systémy přispějí ke zlepšení dostupnosti zejm. v orientaci osob se zdravotním postižením v dopravních prostředcích. Soustavně probíhá navýšování počtu plně nebo částečně nízkopodlažních autobusů na území Pardubického kraje.

Při výstavbě či rekonstrukci infrastruktury veřejné dopravy je dodržována platná legislativa v oblasti příslušnosti staveb a průběžně je zajišťováno zavádění vhodných informačních a orientačních systémů.

V případě přerušení provozu na železnici je náhradní doprava zajištěna buď nízkopodlažními autobusy či je odvoz osob se zdravotním postižením zajištěn speciálním vozidlem. V drážní dopravě dochází průběžně k obnově a modernizaci vozového parku.

V roce 2018 se intenzivně pracovalo na přípravě modernizace dopravního uzlu – Pardubice – Česká Třebová, a dalších projektů např. trať Pardubice - Stéblová (2019), či modernizaci a úpravě, včetně bezbariérových úprav železniční stanice Moravská Třebová.

Zcela jistě pozitivní věcí, v návaznosti na mapování bezbariérovosti zastávek, je navázání spolupráce krajského úřadu s Univerzitou Pardubice ke konci roku 2018 v rámci projektu, který u obcí nad 3000 obyvatel vyhodnocuje, zda zastávky splňují podmínky legislativy pro bezbariérový výstup a nástup. Pokud zastávky budou tento parametr splňovat, budou tak označeny příslušným symbolem v jízdních řádech.

Co se sjednocení systému slev pro osoby se zdravotním postižením v rámci integrovaného dopravního systému Pardubického a Královéhradeckého kraje, je v rámci zaintegrovaných dopravců do integrovaného dopravního systému IREDO splněn.

Specializovaná doprava není součástí integrovaného dopravního systému; není v možnostech veřejné dopravy tuto služby zajistit. Na dopravu ve svých regionech i nadále přispívají ze svých rozpočtů také obce samy.

V rámci programové **dotace Program 2** – Program podpory aktivit navazujících na služby poskytované podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, byly podpořeny mimo jiné i 3 organizace poskytující speciální dopravu pro osoby se zdravotním postižením v celkové výši 1 385 mil. Kč; Oblastní spolek Českého červeného kříže (ČČK) Ústí nad Orlicí a jejich projekt „Senior doprava ČČK“, který zajišťuje dopravu nejen seniorů, ale i osob se zdravotním postižením, ve výši 605 000 Kč; Středisko sociálních služeb Salvia, z.ú. s projektem „Doprava osob se zdravotním postižením a seniorů“ ve výši 131 000 Kč; ZŠ a PŠ Svítání o.p.s., a jejich projekt „Doprava žáků se zdravotním postižením“ částkou 649 000 Kč.

Cíl 3.6

Podpořit informovanost o Národním rozvojovém programu mobility pro všechny.

Pardubický kraj se v loňském roce nevyjadřoval k žádnému projektovému záměru na bezbariérové úpravy.

Za Pardubický kraj bylo podáno a doporučeno k financování celkem 14 záměrů bezbariérových tras za období let 2005 – 2018 z Národního rozvojového programu mobility pro všechny. Jednalo se o záměry Pardubic, Litomyšle, Chrudimi, Ústí nad Orlicí, Chvaletic, Holic, České Třebové, Pardubického kraje, Proseče, Přelouče, Svitav 2x a Žamberka 2x.

Cíl 3.7

V rámci Krajského úřadu Pardubického kraje podporovat přístup osob se zdravotním postižením k informacím.

Přístup k informacím, ať již mluveným, tištěným, psaným či elektronickým, je pro osoby se zdravotním postižením nezbytný a je jednou ze základních podmínek orientace člověka s různým druhem postižení v prostředí společnosti.

Pro osoby se zdravotním postižením jsou přístupné informace na webových stránkách i úřední desce Pardubického kraje. K lepší informovanosti osob se zdravotním postižením o přístupnosti k nejrůznějším aktivitám, včetně oblasti kultury, cestovního ruchu a sportu, informacím o Euroklíči, aktuálním tématům, zveřejňovaným pozvánkám, přispěl také prolink ze stránek Pardubického kraje pro osoby se zdravotním postižením na stránky Duhových novin: <https://www.pardubickykraj.cz/pro-osoby-se-zdravotnim-postizenim>.

Cíl 3.8

Zajistit informovanost osob se zdravotním postižením o přístupnosti aktivit v oblasti kultury, cestovního ruchu a sportu.

Informace o bezbariérovosti uvádí **Krajská knihovna v Pardubicích** (dále jen KK) na všech propagačních materiálech. Běžně přístupné prostory knihovny jsou pro veřejnost bezbariérové (kromě sklepa). Zaměstnanci knihovny jsou v rámci vzdělávání školeni pro práci s jednotlivými handicapem nejen v oblasti mobility, ale i dalších specifických potřeb. KK poskytuje speciální fond pro nevidomé a pomůcky pro osoby se zbytky zraku. Pro lepší orientaci jsou upravena některá studijní místa i informace na webu knihovny. Již v minulosti KK navázala aktivní spolupráci s organizacemi, které svou činnost orientují na pomoc handicapovaným – škola Svítání, Dětské integrační centrum Lentilka, Integrační centrum sociálních aktivit Kosatec apod., která trvá dosud. V programech knihovny jsou zařazovány aktivity věnované integraci handicapovaných dětí, případně poradenské činnosti pro jejich

rodinné příslušníky. V rámci těchto aktivit je profilována i část knihovního fondu v oblasti naučné literatury i beletrie. Tyto aktivity jsou opatřeny jasnou informací.

Informace o bezbariérovosti uvádí jak **Regionální muzeum v Chrudimi**, tak **Regionální muzeum v Litomyšli**, a to na všech propagačních tiskovinách (plakáty, pozvánky, letáky), v e-mailové komunikaci i při telefonických konzultacích.

Regionální muzeum ve Vysokém Mýtě uvádí informaci o přístupnosti výstavních prostor pro osoby se zdravotním postižením na svých webových stránkách včetně telefonického kontaktu na osobu pověřenou touto problematikou. Nutno zdůraznit, že výstavní prostory celého 2. nadzemního patra nejsou bezbariérové, a vzhledem k prostorovým dispozicím a památkové ochraně objektů se ani do budoucna tento stav v Regionálním muzeu ve Vysokém Mýtě nezmění.

Východočeská galerie v Pardubicích se aktivně zapojila do projektu nadace Charty 77 – Mapy bez bariér, kde jsou uvedeny přístupy do objektu Dům U Jonáše, který je majetkem kraje.

Východočeské muzeum v Pardubicích (VČM) na svých webových stránkách na úvodní straně a v sekci Zámek – Otevírací doba, jednoznačně informuje o bezbariérovém přístupu na zámek. Tímto je zabezpečena informovanost veřejnosti zejména při návštěvách stálých expozic, ale i dočasných výstav a jiných akcí, které se na zámku konají. Při pořádání dočasných výstav, které se mohou odehrávat ve třech výstavních sálech – Velký gotický sál, Malý gotický sál a Multifunkční sál – je taktéž na webových stránkách v sekci Výstavy k těmto dočasným akcím přidána aktuální informace o přístupnosti sálů. Pokladna zámku pak slouží jako primární informační místo pro všechny návštěvníky, kde jsou zaměstnanci řádně proškoleni o přístupnosti jednotlivých částí zámku a vždy podají správnou informaci zástupcům veřejnosti. Zároveň pracovníci pokladny zajišťují informovanost ostatním zaměstnancům VČM o přítomnosti osob se zdravotním postižením, aby byla zajištěna pomoc při přepravě ve výtahu a v dalších prostorách, kde je nutná pomoc či zvýšená opatrnost zaměstnanců. Pokladna také poskytuje prostor pro zanechání informačních materiálů jiných organizací o konání akcí, kde mohou mít instituce uvedenou informaci o přístupnosti jejich aktivit.

Co se týká cestovního ruchu a sportu Pardubický kraj se snaží podporovat osoby se zdravotním postižením i v rámci zpřístupňování turistických cílů a tras. Na portálu <http://www.vychodni-cechy.info>, jsou v záložce „tipy na výlety - pro vozičkáře“ (více na: <http://www.vychodni-cechy.info/dovolena-vozikari/>), zveřejněny mimo jiné i informace s odkazy na půjčovny kompenzačních pomůcek na území Pardubického kraje a nově i na bezbariérová WC a WC osazená EURO zámky.

V roce 2012 uzavřel Pk smlouvu o partnerství a spolupráci s Labskou stezkou o. s. (nyní LABSKÁ STEZKA, z.s.). Spolupráce se týká projektu „Labská stezka – od pramene k moři – bez bariér“. Oddělení sportu a cestovního ruchu zajišťuje marketingovou podporu každoročně pořádané akce občanským sdružením Labská stezka „Tour de Labe pro všechny“ formou propagace prostřednictvím turistických informačních center v Pk a krajského turistického portálu www.vychodnicechy.info. Akce se tradičně koná v průběhu letních měsíců po jednotlivých etapách. Stejně tak tomu bylo v roce 2018.

Sportovní akce podporované Pardubickým krajem zaměřené na handicapované sportovce jsou zveřejňovány od roku 2012 v kalendáři akcí na portále Pk a zároveň na Školském portále Pk. Jedná se hlavně o každoročně opakující se akce jako např. Pardubický vinařský půlmaratón.

Oddělení sportu a cestovního ruchu nevydávalo v roce 2018 žádné propagační tiskoviny zaměřené na handicapované a cestovní ruch/sport.

4. Oblast vzdělávání a školství

Vytvoření rovných příležitostí pro vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami (dále jen žáků) je základním cílem Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy v Pardubickém kraji (2016–2020). Uplynulé období bylo počáteční etapou realizace inkluzivního vzdělávání v mateřských, základních i středních školách Pardubického kraje. Společné vzdělávání předpokládá vzdělávání všech dětí a žáků dohromady v běžných školách za předpokladu, že je takový způsob vzdělávání v nejlepším zájmu konkrétního dítěte či žáka. Vzdělávání dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami se proto přednostně uskutečňovalo v běžných školách za současného poskytování konkrétních podpůrných opatření. Pokud stanovená podpůrná opatření úspěšnému vzdělávání nestačila, mohli se tito žáci vzdělávat ve škole nebo třídě zřízené pro žáky se závažným zdravotním postižením.

Cíl 4.1

Zajistit přístupnost vzdělání žákům se zdravotním postižením prioritně v hlavním vzdělávacím proudu.

Předpokladem úspěšné realizace společného vzdělávání je vysoká profesionalita pedagogických pracovníků. Pokud měli učitelé vytvořeny dobré podmínky pro svoji práci a nastaveny pomocné mechanismy jako školní supervize, mentoring či kvalitní kurzy dalšího vzdělávání podle konkrétních potřeb školy, byla i realizace přístupu ke vzdělávání žáka úspěšná. Aktuální informace, legislativní změny a metodiky byly průběžně předávány do ředitelů a sborů škol prostřednictvím Školského portálu.

Praxe potvrzuje, že totální inkluze nemusí být pro vzdělávání všech žáků se speciálními vzdělávacími potřebami vhodná. Např. některým žákům s psychiatrickým onemocněním, autismem nebo závažnými poruchami chování vyhovuje spíše menší kolektiv ve třídě zřízené pro konkrétní druh postižení. Vždy záleží na individuálním posouzení vzdělávacích možností žáka odborníkem školského poradenského zařízení.

Garantem vzdělávání pedagogických pracovníků v Pardubickém kraji bylo i v roce 2018 **Centrum celoživotního vzdělávání Pardubice**. Centrum realizuje individuální podporu z Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání *Inkluzivní vzdělávání v Pardubickém kraji* (2016 – 2019). V rámci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků proběhly např. programy *Studium pro asistenty pedagoga*, *Speciální pedagogika*, *Speciální pedagogika pro vychovatele*, *Logopedie pro logopedické asistenty*. Další kurzy byly tematicky rovněž zaměřeny na společné vzdělávání ve školách, školských zájmových a ubytovacích zařízeních, úpravu školních vzdělávacích programů a spolupráci asistenta pedagoga s učitelem (např. *Společné vzdělávání – práce s žákem s přiznanými podpůrnými opatřeními*, *Pedagogika pro asistenty pedagoga*, *Inkluzivní škola*, *Vzdělávání dětí s PAS v mateřských školách* aj.).

Úspěšný je individuální projekt **Národního institutu pro další vzdělávání** (dále NIDV) realizovaný v rámci Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost (OPVK) – *Rovný přístup ke kvalitnímu předškolnímu, primárnímu a sekundárnímu vzdělávání (2017 – 2022)*. Projekt umožnil vznik Centra podpory školám v oblasti společného vzdělávání při krajském NIDV Pardubice a pomáhá nejen školám a školským zařízením, ale i zákonným zástupcům žáků v přímo v regionu.

Další metodickou podporu, na téma *Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami*, poskytuje **Národní ústav pro vzdělávání**. Pedagogickým pracovníkům školských poradenských zařízení je určený 3letý projekt *Kvalita-Inkluze-Poradenství-Rozvoj* (KIPR), který řeší otázky související se zajištěním kvality, provázanosti, srovnatelnosti a efektivity poradenských služeb a vytvořením předpokladů pro poskytování vhodných podpůrných opatření pro žáky,

u kterých je třeba vyrovnat podmínky pro jejich vzdělávání. Cíleným vzděláváním pedagogických pracovníků dochází rovněž k posílení jejich participace na vytváření strategie školy v oblasti podpory žáků se zdravotním znevýhodněním.

Krajské **Centrum primární prevence**, které provozuje Pedagogicko-psychologická poradna Ústí nad Orlicí, připravilo pro školy dlouhodobý program *Cesty z cesty* určený pro třídní kolektivy základních škol (např. *Stonožka* pro žáky 1. stupně nebo *Krok za krokem* pro žáky 6. a 7. ročníku). Jiným programem určeným třídním kolektivům byl projekt *Před tabulí, za tabulí*. Prostřednictvím těchto zážitkových programů byli žáci vedeni k posílení zdravých vrstevnických vztahů a vytvoření bezpečného klima v třídním kolektivu.

Podpora při vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami byla poskytována bezplatně na základě doporučení školského poradenského zařízení prostřednictvím podpůrných opatření, zejména formou zabezpečení výuky předmětů speciálně pedagogické péče, využitím asistenta pedagoga (při výuce i ve školní družině), využíváním kompenzačních pomůcek, vzděláváním podle individuálního vzdělávacího plánu nebo úpravou organizace, obsahu a metod vzdělávání. Nově nastavený způsob financování vzdělávání žáků se znevýhodněním nahradil nesystémový model prostřednictvím rozvojových programů. Na finanční zabezpečení asistenta pedagoga bylo v loňském roce vynaloženo ze státního rozpočtu 169 135 046 Kč. Oproti roku 2017 se přepočtený počet asistentů pedagoga zvýšil o 43 úvazků. Konkrétní údaje o stavu v jednotlivých druzích škol jsou uvedeny níže v tabulce:

Asistenti pedagoga	Druh zařízení			
	MŠ- včetně speciálních	ZŠ- včetně speciálních	SŠ- včetně speciálních	Celkem
Průměrný přepočtený počet	115,638	510,859	23,573	650,070
Platy celkem v Kč	28 404 492	134 634 829	6 095 725	169 135 046

pozn. Pro srovnání ve školách a školských zařízeních zřizovaných obcemi a krajem působilo k 30. 9. 2017 fyzicky 607 asistentů pedagoga, což bylo oproti roku 2016 o 248 asistentů více, v roce 2018 došlo k dalšímu navýšení počtu asistentů pedagoga.

Cíl 4.2

Podporovat rozvoj školských poradenských zařízení v Pardubickém kraji.

Účelem činnosti školských poradenských zařízení, kterými jsou pedagogicko-psychologické poradny a speciálně pedagogická centra, je zjišťování speciálních vzdělávacích potřeb žáků a vytváření vhodných podmínek pro jejich vzdělávání jak ve školách běžného typu, tak ve školách speciálních. Ve sledovaném období poskytovaly poradny pedagogicko-psychologické poradenství a pomoc při vzdělávání primárně ambulantně na pracovišti poradny i návštěvami odborníků ve školách. Centra nabízela služby při vzdělávání žáků s mentálním, tělesným, zrakovým či sluchovým postižením, vadami řeči, souběžným postižením více vadami nebo autismem zejména ve školách, popř. v rodinách, ale i ambulantně na pracovišti centra.

Školská poradenská zařízení (ŠPZ) získala za účelem stanovení podpory vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami prostřednictvím Národního ústavu pro vzdělávání jednotnou pomůcku - **interaktivní formulář Doporučení ŠPZ pro vzdělávání žáka se speciálními vzdělávacími potřebami ve škole/školském zařízení**.

Ředitelé škol zabezpečují poskytování poradenských služeb přímo ve školách prostřednictvím školního poradenského pracoviště, ve kterém působí zpravidla výchovný

poradce a školní metodik prevence, ale může to být i školní psycholog nebo školní speciální pedagog. Náplní jejich činnosti je mj. poskytování poradenských a konzultačních služeb pro žáky, jejich zákonné zástupce a pedagogy. Rovněž nastavují mechanismy pro úspěšné vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v běžné škole. Finanční prostředky na zabezpečení školních psychologů či školních speciálních pedagogů měly školy možnost získat i v roce 2018 prostřednictvím tzv. *šablon* z fondů EU z Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání.

Za účelem zabezpečení dostatečné odborné personální podpory pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami získal Pardubický kraj dotaci MŠMT z *Rozvojového programu na podporu navýšení kapacit ve školských poradenských zařízeních v roce 2018* v celkové výši 7 374 582 Kč, což umožnilo rozšíření pozic odborných pracovníků o 11,6 zaměstnanců. Z rozvojového programu MŠMT Vybavení školských poradenských zařízení diagnostickými nástroji v roce 2018 získal Pardubický 238 100 Kč.

V doporučení Krajského plánu je i motivovat vedení školy, aby nabídka sortimentu školních bufetů odpovídala zásadám zdravé výživy. Jistě pozitivní zprávou je, že i v roce 2018 byl zajišťován rozvoz zdravých eSvačinek Českou abilympijskou asociací, z.s. V roce 2018 se jednalo o 9 škol, 2 úřady, a celkem bylo prodáno 38 250 svačinek.

5. Oblast zdraví a zdravotní péče

Jedním z hlavních cílů Krajského plánu je přispět k zajištění a udržení dostupné a kvalitní péče pro osoby se zdravotním postižením.

Cíl 5.1

Podporovat osvětovou činnost v oblasti péče o osobu se zdravotním postižením, včetně vzdělávání zdravotnické veřejnosti v problematice zdravotního postižení.

Pardubický kraj je aktivně zapojen do programu „**Přátelská nemocnice**“. Zdravotnická zařízení - Nemocnice Pardubického kraje, a.s. V rámci tohoto projektu i v roce 2018 pokračovaly aktivity zaměřené na problematiku osob se zdravotním postižením. Zdravotnická zařízení zapojovala do řady specializovaných aktivit vedoucích k vyškolení personálu pracujícího s nevidomými či neslyšícími pacienty, preventivních programů pro seniory, monitorování bolesti či ověření spokojenosti dětských pacientů. Pokračovaly takzvané animační programy Východočeské galerie v Pardubicích na odděleních, kde pacienti tráví delší čas. V návaznosti na cílovou skupinu osob se zdravotním postižením se jednalo například o tyto aktivity:

- „Prostředí a pacient“ – TyfloCentrum Pardubice, o.p.s.
- „Prostředí a pacient“, „Dobrovolnictví“ – Východočeská galerie v Pardubicích
- „Prostředí a pacient“ – Fakulta zdravotnických studií Univerzity Pardubice
- „Umírající pacienti a jejich rodiny“ (paliativní péče)
- „Prostředí a pacient“
- Edukační materiály v rámci jednotlivých aktivit projektu

Ve zdravotnických zařízeních zřizovaných Pardubickým krajem jsou rovněž pravidelně pořádány vzdělávací akce zaměřené na spolupráci zdravotně-sociálních pracovníků. Školení probíhá i v mnoha dalších oblastech – Hojení ran, Paměťové metody aneb s minimální námahou k dokonalé paměti, II. Pardubický den fyzioterapie a ergoterapie atd.

Na internetových stránkách Nemocnice Pardubického kraje, a.s. jsou v sekci Důležité odkazy – Zdravotnické informace, krizové linky, pomoc v krizi – Pomoc handicapovaným, uveřejněny odkazy na internetové adresy určené pro osoby se zdravotním postižením (např. Informační

portál HELPNET, stránka věnovaná nemocným po odstranění oka a odkaz na internetový portál Národní rady zdravotně postižených).

Pokračuje se v nastoleném procesu Transformace péče o ohrožené děti.

Cíl 5.2

Navázat na celostátní reformu psychiatrické péče a přizpůsobit síť psychiatrické péče potřebám pacientů s duševním onemocněním.

Usnesením R/77/16 byla ustanovena komise Rady Pardubického kraje pro koordinaci služeb v oblasti duševního zdraví na volební období 2017 – 2020, jejímž úkolem je zejména mapování změn a rozvoje systému služeb pro osoby s duševním onemocněním, navrhování plánů a opatření ke zlepšení fungování a dostupnosti sítě služeb pro tuto cílovou skupinu, V roce 2016 vznikla platforma služeb pro osoby se zdravotním postižením. Usnesením prosazování mechanismu koordinace služeb, mezioborové a multidisciplinární spolupráce, výměna příkladů dobré praxe apod.

Cíl 5.3

Zajistit návaznost zdravotní péče a sociální práce, aby byla osobám se zdravotním postižením poskytnuta následná péče a potřebné sociální služby.

Ve zdravotnickém zařízení Nemocnice Pardubického kraje, a.s., je zřízena pracovní pozice zdravotně sociální pracovník, kterého mohou pacienti při odchodu ze zdravotnického zařízení kontaktovat. Jde o službu poskytovanou na žádost lékaře, jím pověřeného nelékařského zdravotnického pracovníka nebo přímo na žádost pacienta či jeho blízkých.

I nadále probíhá spolupráce mezi zdravotně sociálními pracovníky nemocnic a dalších zdravotnických zařízení a sociálními pracovníky obcí i sociálních služeb při řešení konkrétních nepříznivých sociálních situací klientů (např. zajištění následné péče a sociálních služeb po ukončení hospitalizace apod.).

V Pardubické nemocnici má sídlo Krajské edukační centrum Profesní unie zdravotnických pracovníků Čech, Moravy a Slezska (POUZP ČMS), jehož posláním je organizovat a zajišťovat celoživotní vzdělávání zdravotnických pracovníků v souladu s obecně závaznými právními předpisy a koordinovat činnost ostatních edukačních center zřízených Radou POUZP ČMS.

Rovněž ve zdravotnických zařízeních zřizovaných Pardubickým krajem je zajištěna návaznost v poskytování zdravotní a sociální péče a to jednak formou sociálního poradenství nebo v některých zdravotnických zařízeních (LDN Rybitví, Albertinum-OLÚ Žamberk) zřízením sociálních lůžek. Pobytové sociální služby se poskytují osobám, které již nevyžadují lůžkovou zdravotní péči, ale vzhledem ke svému zdravotnímu stavu nejsou schopny se obejít bez pomoci jiné fyzické osoby a nemohou být proto propuštěny ze zdravotnického zařízení lůžkové péče do doby, než jim je zabezpečena pomoc osobou blízkou nebo jinou fyzickou osobou nebo zajištěno poskytování terénních nebo ambulantních sociálních služeb anebo pobytových sociálních služeb v zařízeních sociálních služeb.

Dlouhodobým problémem, který se v rámci naplňování krajského plánu nepodařilo vyřešit, je umisťování nízkopříjmových osob, osob bez domova se zdravotním postižením do sociálních služeb po ukončení hospitalizace ve zdravotnickém zařízení.

6. Oblast zaměstnávání

Osoby se zdravotním postižením tvoří na trhu práce jednu z nejzranitelnějších skupin. Základním cílem Krajského plánu v oblasti zaměstnávání je právě podpora zaměstnávání osob se zdravotním postižením a cílené podporování sociálního podnikání.

Cíl 6.1

Podporovat zaměstnávání osob se zdravotním postižením v Pardubickém kraji.

Krajský úřad Pardubického kraje, oddělení personálních věcí, monitoruje osoby se zdravotním postižením prostřednictvím mzdového programu VEMA, kde jsou tyto osoby evidovány.

V roce 2018 zaměstnával krajský úřad 10 osob se zdravotním postižením. Jednalo se o 8 osob pobírajících invalidní důchod I. a II. stupně, 1 osobu s těžším zdravotním postižením a 1 osobu zdravotně znevýhodněnou.

Na základě dostupných informací k vyhodnocení plnění povinného podílu dle zákona č. 435/2014 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů, bylo v příspěvkových organizacích zřizovaných Pardubickým krajem v oblasti sociálních služeb k 31. 12. 2018 zaměstnáno celkem 36,34 osob (pro srovnání s rokem 2016, kdy se jednalo o 26,48 osob, v roce 2017 32,61 osob, došlo v roce 2018 k navýšení). Dle zákona mělo být zaměstnáno celkem 35,41 osob, rozdíl byl pokryt nákupem výrobků od firem, které osoby se zdravotním postižením zaměstnávají; 1 organizace musela kvůli nesplnění povinného podílu provést malý odvod do státního rozpočtu (na účet ÚP ČR).

Ve školách a školských zařízeních zřizovaných Pardubickým krajem (ZŠ, SŠ) bylo k 31. 12. 2018 zaměstnáno 155 (v roce 2017 148) osob se zdravotním postižením. Ve školách a školských zařízeních (MŠ, ZŠ) zřizovaných obcemi bylo zaměstnáno 256 osob se zdravotním postižením (v roce 2017 bylo zaměstnáno 218 osob se zdravotním postižením) a v soukromých MŠ, ZŠ a SŠ bylo zaměstnáno 8 (v roce 2017 6) osob se zdravotním postižením. Jak z výše uvedeného vyplývá, počet zaměstnaných osob se zdravotním postižením ve školství se v roce 2018 zvýšil.

Krajská knihovna v Pardubicích zaměstnává tři zaměstnankyně s částečným invalidním důchodem (I. stupeň) a jednu zaměstnankyni zdravotně znevýhodněnou.

Regionální muzeum v Chrudimi a Východočeská galerie v Pardubicích nezaměstnává žádného zaměstnance se zdravotním postižením.

Regionální muzeum v Litomyšli zaměstnává 1 zaměstnance s invaliditou II. stupně.

Regionální muzeum ve Vysokém Mýtě je organizace, která má méně než 25 zaměstnanců a tudíž nepodléhá povinnosti zaměstnávat určitý podíl pracovníků v kategorii ZTP. Přesto zaměstnává jednu osobu se ZTP a invaliditou II. stupně.

Východočeské muzeum v Pardubicích je organizace s více než 25 přepočtenými zaměstnanci, proto musel být splněn povinný podíl zaměstnávaných osob se zdravotním postižením (pro rok 2018 to bylo povinné zaměstnání 2,97 osob). Reálná situace byla 6,7 osob. Východočeskému muzeu v Pardubicích se toto plnění dařilo i v minulých letech, protože spolupracuje s Úřadem práce ČR a v rámci různých grantů zaměstnává na vhodné pracovní pozice přednostně osoby se zdravotním postižením. O zaměstnávání osob se zdravotním postižením pravidelně informuje jak Krajský úřad Pardubického kraje, tak další partnery např. Úřad práce ČR.

Co se týká vyhodnocení situace na **trhu práce v zaměstnávání občanů se zdravotním postižením**, věnují **úřady práce** této cílové skupině zvýšenou péči při zprostředkování zaměstnání. Tyto osoby mohou využít individuálního i skupinového poradenství, které jim poskytují specializovaní poradci. Dále mají možnost se začlenit do **pracovní rehabilitace**,

ve které jsou individuálně stanoveny cíle pomoci pro návrat na trh práce. Jednou z možností je příprava k práci, která může pomoci obnovit u dlouhodobě evidovaných uchazečů o zaměstnání pracovní návyky a navrátit je tak do pracovního prostředí. V rámci aktivní politiky zaměstnanosti je možné zapojení do **regionálních individuálních projektů**, jejichž cílem je pomoci účastníkům projektů při hledání zaměstnání sladit jejich zdravotní stav s pracovním životem. V roce 2018 se osoby se zdravotním postižením mohly zapojit do regionálního **individuálního projektu**, realizovaného Krajskou pobočkou Úřadu práce ČR v Pardubicích (realizace projektu v období od 1. 2. 2016 – 30. 6. 2022). Jednalo se o **projekt „Návrat do práce v Pardubickém kraji“**, jehož cílovou skupinou jsou i osoby se zdravotním postižením, které jsou v evidenci úřadu práce minimálně 4 měsíce. Od roku 2017 realizuje Úřad práce ČR **celorepublikový projekt „Rozvoj systému podpory zaměstnávání osob se zdravotním postižením na volném trhu práce“**, díky kterému došlo v rámci Pardubického kraje k navýšení pracovníků poskytujících poradenství osobám se zdravotním postižením. Jedním z klíčových ukazatelů projektu je zvýšení odbornosti poradců a intenzivní práce s osobami se zdravotním postižením. K plnění tohoto ukazatele byl v roce 2018 poprvé využit nový interní poradenský program „Poradenský program pro osoby se zdravotním postižením.“ Tento program poskytuje uchazečům ucelené poradenství, které řeší zaměstnání v kontextu s jeho celkovou sociální situací.

Aktuální kontakty na pracovníky vykonávající specializované poradenství pro osoby se zdravotním postižením jsou uvedeny na webových stránkách Pardubického kraje, v sekci osoby se zdravotním postižením.

V roce 2018 bylo v Pardubickém kraji ukončeno 3 040 evidencí osob se zdravotním postižením. Vzhledem k opakovaným evidencím některým uchazečů se jednalo o ukončení evidence u 2 831 evidovaných osob se zdravotním postižením. Úřad práce statisticky nesleduje, k jakému zaměstnavateli ve smyslu chráněného nebo otevřeného trhu práce osoba se zdravotním postižením po ukončení evidence nastoupí. V případě, že tyto osoby ukončí evidenci na vlastní žádost, nemusí ani uvádět, zda nastupují do zaměstnání. Oproti roku 2017 bylo v roce 2018 v evidenci Úřadu práce ČR v Pardubickém kraji o 573 evidovaných osob se zdravotním postižením méně.

Cíl 6.2

Zvyšovat povědomí o organizacích provozujících pracovní a sociální rehabilitaci, sociální podnikání nebo chráněná pracovní místa v Pardubickém kraji a vytvářet podmínky pro prezentaci a prodej výrobků osob se zdravotním postižením.

V rámci **prostupného systému sociální a pracovní rehabilitace osob se zdravotním postižením** nastaveného MPSV byla nadále Krajskou pobočkou Úřadu práce ČR v Pardubicích organizována čtvrtletní setkání zainteresovaných pracovníků z řad úřadu práce (za útvary zprostředkování, trhu práce a poradenství), poskytovatelů sociálních služeb (sociální rehabilitace, sociálně terapeutické dílny) a zaměstnavatelů osob se zdravotním postižením (celkový počet zapojených subjektů). Tato setkání slouží k prohlubování vzájemné spolupráce, sdílení informací a zvýšení efektivity v rámci práce s osobami se zdravotním postižením a mapování možností uplatnění osob se zdravotním postižením na trhu práce. V rámci zajištění pracovní rehabilitace jsou úřadem práce svolávány tzv. odborné pracovní skupiny na okresní úrovni, jež mají za cíl projednat konkrétní případy osob se zdravotním postižením, které si podaly žádost o pracovní rehabilitaci, a dát doporučení pro další směřování těchto klientů úřadu práce. Tato odborná skupina se setkává nepravidelně dle individuální potřeby a je složena z menšího počtu zástupců úřadu práce, poskytovatelů sociálních služeb a zaměstnavatelů osob se zdravotním postižením.

V průběhu roku 2018 byly úřadem práce v rámci kraje realizovány okresní **Burzy práce pro osoby se zdravotním postižením**, kde se zájemci z řad veřejnosti a uchazečů o zaměstnání mohli seznámit s obsahem činností jednotlivých firem zaměstnávajících osoby se zdravotním postižením a případnou nabídkou volných pracovních míst a dále pak

prezentační prodejní výstava zaměstnavatelů z chráněného trhu práce přímo v prostorách Krajské pobočky úřadu práce v Pardubicích.

Závěr roku byl na Krajském úřadu Pardubického kraje zpestřen zrealizováním již 5. ročníkem **Adventní výstavy**. Uskutečnila se 5. 12. 2018 v budově „Reálky“ Krajského úřadu Pardubického kraje a již tradičně se jí zúčastnili jak poskytovatelé sociálních služeb z řad neziskových organizací, tak zástupci příspěvkových organizací zřizovaných Pardubickým krajem a obcemi v regionu, a doplněna byla také kulturním vystoupením uživatelů sociálních služeb s vánoční tematikou.

Co se týká vytváření podmínek pro prezentaci a prodej výrobků osob se zdravotním postižením, je jistě pozitivní zprávou, že Pardubický kraj pokračoval i v roce 2018 ve spolupráci s chráněnými dílnami, které pro kraj zhotovují dárkové předměty Pardubického kraje. K poskytovateli – terapeutické dílně Charita Moravská Třebová, přibyl v průběhu roku 2018 také další poskytovatel sociálních služeb - CEDR Pardubice, o.p.s.

Cíl 6.3

Podporovat sociální podnikání v kraji zaměřené na zaměstnávání osob se zdravotním postižením.

Pardubický kraj se intenzivně věnuje sociálnímu podnikání již od roku 2013. Patří mezi průkopníky v této oblasti. Databáze zaměstnavatelů provozujících sociální podnikání je veřejně dostupná na této adrese: <http://www.ceske-socialni-podnikani.cz/cz/adresar-socialnich-podniku/misto-vykonu2>. Nad tento rámec byla uvedená databáze ze strany Pardubického kraje rozšířena a pro interní účely je k dispozici v rámci úřadu.

Dotační program na podporu sociálního podnikání funguje již od roku 2014. V souvislosti se zaměstnáváním osob se zdravotním postižením je od roku 2016 dotační program **Sociální podnikání** upraven a je zaměřený na podporu sociálního podnikání na území Pardubického kraje i na podporu sociálního podnikání v rámci stáží studentů (handicapovaných) v sociálních podnicích, coby možného nástroje jejich pracovního uplatnění. Dotace je částečnou podporou sociálního podnikání, další formou je zaměstnávání samotných osob se zdravotním postižením sociálními podnikateli.

V roce 2018 bylo z tohoto dotačního programu podpořeno 13 projektů v celkové výši 2 009 000 Kč, z toho 10 organizací s 11 projekty v celkové částce 1 589 000 Kč bylo určeno pro osoby se zdravotním postižením. Jednalo se o projekty zaměřené na podporu pracovních podmínek pro osoby se zdravotním postižením zejm. na úpravu pracovních míst, pořízení techniky, vybavení, aj.

18. 10. 2018 se v Pardubicích uskutečnila odborná konference sociálního podnikání, ve spolupráci kraje s agenturou CzechInvest, na které bylo prezentováno sociální podnikání v našem kraji, představeny byly nové dotační možnosti a sdílena byla dobrá praxe.

Pardubický kraj ve spolupráci s KONEP realizuje unikátní projekt podpory - **Burzy filantropie**. V roce 2018 se v našem kraji uskutečnilo pět burz filantropie - v Pardubicích 6. 6., Hlinsku 20. 6., Pardubicích 17. 9., Ústí nad Orlicí 19. 9. a Litomyšli 24. 9. 2018. Prostřednictvím těchto burz bylo z rozpočtu Pardubického kraje v roce 2018 podpořeno 15 projektů zaměřených na osoby se zdravotním postižením, a to v celkové výši 127 000 Kč (jednalo se např. o projekty Nový automobil pro senior dopravu ČČK – Oblastního spolku ČČK Ústí nad Orlicí; projekt Pracuji, bydím, žiji - Rytmusu Východní Čechy, o.p.s., aj.).

Dalšími zajímavými aktivitami přispívajícími k podpoře osob se zdravotním postižením byly akce zaměřené na prezentace neziskových organizací v Pardubickém kraji - Den dobrovolnictví konaný dne 22. 6. 2018, Hravé odpoledne v Apolence konané 11. 9. 2018.

3. 12. 2018 se konal tradičně také Galavečer KONEP – oceňování dobrovolníků a společensky odpovědných firem. Uskutečnily se i četné vzdělávací semináře pro zaměstnance nestátních neziskových organizací.

7. Oblast přístupu ke kulturnímu dědictví a účast na kulturním životě a sportu

Hlavním cílem Krajského plánu je napomoci osobám se zdravotním postižením zapojit se aktivně do kulturních a sportovních aktivit.

Cíl 7.1

Podporovat kulturní a sportovní aktivity osob se zdravotním postižením na území Pardubického kraje.

Krajská knihovna v Pardubicích (dále jen KK)

V předchozím období došlo k proškolení zaměstnanců knihovny v komunikaci s osobami se zdravotním postižením. Na aktualizaci databáze o přístupnosti objektů pro osoby se zdravotním postižením pracovala KK v letech minulých, v roce 2018 však s ohledem k personální náročnost nebylo možné databázi udržovat v aktuálním stavu.

Východočeské muzeum v Pardubicích již řadu let aktivně spolupracuje s Českou abilympijskou asociací (více také výše v oblasti přístupnosti staveb, dopravy a informací). Česká abilympijská asociace, z.s. je členem pracovní skupiny pro jednotnou metodiku mapování a kategorizaci přístupnosti prostředí a od 01. 01. 2016 vyhodnocuje Česká abilympijská asociace zmapované objekty podle jednotné metodiky kategorizace a přístupnosti objektů. Již v roce 2014 proběhlo mapování kulturních zařízení ve městě Pardubice, jehož výstupy jsou veřejně přístupné (vše na <http://www.caaos.cz/nase-aktivity/konzultace-bezbarierovosti/>). V roce 2017 vznikly v prostorách VČM bezbariérové toalety, o změně informovala na svých stránkách i Česká abilympijská asociace (http://www.caaos.cz/data/pristupnost/pardubice/KP_2.pdf, http://www.caaos.cz/data/vyjadreni/2017/belohlavkova/90%20KS%20Pce_be.pdf).

V roce 2018 nedošlo ke změnám v této oblasti, omezení bezbariérovosti byla pouze krátkodobá a souvisela s přípravou rekonstrukce Zámku Pardubice, která proběhne v roce 2019.

Všechny příspěvkové organizace v oblasti kultury jsou zapojeny do projektu nadace Charty 77 – mapy bez bariér. Portál Mapy bez bariér informuje o přístupnosti objektů.

V rámci vyhlášeného dotačního programu v oblasti kultury mohou na oddělení kultury a památkové péče žádat o podporu i osoby se zdravotním postižením; tradičně je podporována akce Týdny pro duševní zdraví.

Pro handicapované sportovce je každoročně vyhlašován **dotační Program B2: Podpora handicapovaných sportovců**. Celkový finanční objem prostředků určených pro tento program činil v roce 2018 částku 450 000 Kč a podpořeno bylo 16 žádostí. Formou individuálních dotací byl ve sledovaném období podpořen 1 projekt handicapovaných sportovců ve výši 100 000 Kč.

Cíl 7.2

Podporovat návštěvnost osob se zdravotním postižením v kulturních institucích zřizovaných Pardubickým krajem.

Krajská knihovna v Pardubicích – Držitelé průkazek ZTP mají 50% slevu, registrace pro nevidomé a slabozraké je vstup zdarma.

Regionální muzeum v Chrudimi – Držitelé průkazek ZTP mají 50% slevu.

Regionální muzeum v Litomyšli – Držitelé průkazek ZTP mají 50% slevu, držitelé ZTP/P mají vstupné zdarma.

Regionální muzeum ve Vysokém Mýtě – Osoby se zdravotním postižením a organizace poskytující služby pro osoby se zdravotním postižením mají v této instituci vstup zdarma.

Východočeská galerie v Pardubicích – Držitelé průkazu ZTP mají vstupné zdarma, do výstavních prostor je umožněn vstup nevidomým osobám s vodícím psem.

Východočeské muzeum – Dle platného ceníku vstupného do Východočeského muzea v Pardubicích mají 50% slevu z ceny vstupného: děti, studenti a senioři nad 65 let a dále vstup zdarma: děti do šesti let a držitelé průkazu ZTP, ZTP/P. Zároveň, na základě individuálních objednávek prohlídek, je poskytováno i poloviční vstupné organizacím, které pracují s osobami se zdravotním postižením (tedy i jejich zaměstnancům, které doprovázejí tyto osoby). V minulém roce bylo takto spolupracováno např. s neziskovou organizací CEDR o.p.s. Pardubice nebo sanatoriem Topas, s.r.o. Seč.

8. Oblast sociálních věcí

Při poskytování sociálních služeb v Pardubickém kraji je uplatňován individuální přístup k uživatelům a jsou respektovány jejich potřeby, přičemž v maximální možné míře je podporována jejich samostatnost, jejich rozhodování v péči o vlastní osobu, při zajištění chodu domácnosti, aj.

Hlavní strategií Pardubického kraje je zajištění běžného způsobu života osobám se zdravotním postižením a jejich rodinám v jejich přirozeném rytmu složeném z pracovních a volných dní, dále pak být součástí jejich přirozené komunity a co nejvíce ovlivňovat jejich život s ohledem na zdravotní postižení. Pardubický kraj deklaruje tímto cílem svůj záměr podporovat sociální služby pomáhající rodinným příslušníkům při péči o osobu blízkou v přirozeném prostředí a zároveň podporovat projekty a aktivity zaměřené na podporu pečujících osob. Pardubický kraj aktuálně podporuje neformální péči a pečující osoby prostřednictvím sítě sociálních služeb, které poskytují péči a podporu osobám závislým na péči (zejména terénní a ambulantní služby sociální péče), včetně odlehčovacích služeb.

Cíl 8.1

Podporovat sociální služby a navazující činnosti ve prospěch osob se zdravotním postižením.

Dotace na sociální služby poskytovaná dle § 101a zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, činila v roce 2018 téměř 769 mil. Kč, z toho téměř 487 mil. Kč bylo poskytnuto na služby pro osoby se zdravotním postižením (přesnou částku nelze určit s ohledem na kumulaci cílových skupin v rámci některých služeb).

Příspěvek zřizovatele organizací Pardubického kraje, které poskytují sociální služby osobám se zdravotním postižením (jedná se o výši neinvestičního a neúčelového příspěvku na provoz zřizovatele), činil v roce 2018 částku 84 887 786 Kč (pro srovnání s rokem 2017, kdy činil částku 79 853 654 Kč, byl v roce 2018 navýšen).

Z individuálního projektu „**Rozvoj sociálních služeb v Pardubickém kraji**“ jsou poskytovány služby raná péče, sociálně terapeutické dílny a sociální rehabilitace. V roce 2018 činila podpora služeb 45 057 474,60 Kč (z toho raná péče 7 862 762 Kč, sociálně terapeutické dílny 23 998 746,60 Kč a sociální rehabilitace 13 195 966 Kč); příspěvek byl ve srovnání s rokem 2017, kdy bylo vyplaceno 40 378 791 Kč, navýšen.

V roce 2018 podpořil Pardubický kraj z programu **Podpory sociálních služeb (program 1)** celkem 36 poskytovatelů sociálních služeb (celkem 72 terénních, ambulantních i pobytových služeb) pro cílovou skupinu osob se zdravotním postižením celkovou dotací 17 228 000 Kč.

V dotačním programu 2 – **Program podpory aktivit navazujících na služby poskytované podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách**, bylo podpořeno 18 projektů zaměřených na osoby se zdravotním postižením v celkové částce 2 068 000 Kč, včetně tří projektů tří organizací zaměřených na specializovanou dopravu osoby se zdravotním postižením v celkové výši 1 385 000 Kč.

V individuální dotaci bylo v roce 2018 podpořeno celkem 10 projektů 9 organizací pro osoby se zdravotním postižením v celkové výši 758 000 Kč, z této částky se jednalo o částku 418 500 Kč na podporu 6 spolků pro osoby se zdravotním postižením a NRZP Pk, a dvě organizace v našem kraji byly z této dotace podpořeny pro mapování bezbariérovosti, a to v celkové částce 170 000 Kč.

Cíl 8.2

Podpora osob pečujících o osoby se zdravotním postižením.

V roce 2018 bylo v základní síti sociálních služeb zahrnuto **99** lůžek pobytových odlehčovacích služeb (původně plánovaná kapacita 103 lůžek nebyla naplněna z důvodu zpoždění v realizaci rekonstrukce zařízení jednoho z poskytovatelů služeb, z důvodu zpoždění realizace projektu dalšího poskytovatele byla reálná kapacita odlehčovacích služeb **85 lůžek**, tato lůžka pro cílovou skupinu seniorů budou do sítě zařazena s ohledem na realizaci projektu pravděpodobně v roce 2020), z toho **51 lůžek** bylo vyčleněno pro osoby se zdravotním postižením, případně osoby se zdravotním postižením a seniory. Pro rok 2019 byla kapacita odlehčovacích služeb navýšena na **95 lůžek**, z toho **55 lůžek** je vyčleněno pro osoby se zdravotním postižením, případně osoby se zdravotním postižením a seniory.

Na území Pardubického kraje je poskytována **hospicová péče**, a to jak terénní (domácí hospicová péče), tak pobytovou formou (Hospic Smíření Chrudim). V roce 2018 přibyl i nový poskytovatel domácí dětské paliativní péče – **Energeia** – registrované nestátní zdravotnické zařízení, které poskytuje dětskou paliativní péči. Zaměřuje se na komplexní péči o somatickou, psychickou i spirituální dimenzi nemocného dítěte, která zahrnuje také poskytování podpory rodině nemocného dítěte. Jistě pozitivní zprávou, která reaguje na aktuální situaci – narůstající počet osob po centrální mozkové příhodě, je i nové poskytování komplexních podpůrných služeb pro cílovou skupinu osob po získaném poškození mozku a cévní mozkové příhodě, kterou zajišťuje v rámci projektu poskytovatel sociálních služeb **CEDR Pardubice, o.p.s.**

Rodina dítěte s těžkým kombinovaným postižením byla podpořena také díky benefičnímu představení „Normální debil“ realizovanému dne 7. 4. 2018 Národní radou osob se zdravotním postižením pod záštitou radního Pardubického kraje (účast 380 osob).

Také v roce 2018 se setkávaly laické pečující osoby v podpůrných skupinách či komunikačních kruzích, a to jak v rámci projektu Diakonie ČCE „**Pečuj doma a s námi**“, tak v rámci projektu **Podpora neformálních pečovatelů v okrese Pardubice – podpora jejich kompetencí a systémové spolupráce** realizovaném JHS Centre, o.p.s. Tato společnost ve spolupráci s KrÚ Pk zrealizovala v prostorách krajského úřadu dne 17. 5. 2018 regionální konferenci „Neformální pečovatelé v okrese Pardubice“, na které byl představen výstup - projektu Metodika spolupráce poskytovatelů sociálních služeb s neformálními pečujícími s přehledem poskytovatelů pomoci v okrese Pardubice.

Koncem roku 2018 byly realizovány také aktivity pro seniory a jejich pečující rodiny, jejichž účelem bylo poskytnout právě seniorům, jejich blízkým a široké veřejnosti osvětově informační kampaň cílenou na dostupnost a kvalitu sociálních služeb a další možnosti podpory seniorů v současné době, a to v rámci projektu Pardubického kraje **Seniory v 21. stol. v Pardubickém kraji**. V rámci tohoto projektu se uskutečnily v říjnu až listopadu 2018 **4 konference** v městech Pk – Žamberk, Hlinsko, Ústí nad Orlicí, Přelouč. Po dopolední

teoretické části následovala, v případě zájmu účastníků, i komentovaná prohlídka sociálních služeb, které se aktivně na realizaci konferencí a dalších programů podílely. Dalšími aktivitami byly **osvětové kulturní kampaně** na 3 místech kraje – Chrudim, Ústí nad Orlicí, Jevíčko. Vytvořeny byly informační letáky pro seniory, které obsahují informace o dostupných službách pro seniory, dávkách ze systému sociálního zabezpečení a sociální práce na obcích, které budou distribuovány v průběhu roku 2019. V plánu pro rok 2019 bude vytvoření webového portálu životních situací a jejich řešení a aktualizace brožury Určitě si poradíte.

Zástupce Pardubického kraje je členem skupiny expertů v rámci projektu – **Podpora neformálních pečujících II** realizovaného Fondem dalšího vzdělávání (FDV). V průběhu roku 2018 probíhala aktivní spolupráce na příručce pro pečující – Jak na péči a kontaktních info listech za Pardubický kraj, která byla FDV vydána a prostřednictvím krajského úřadu dále distribuována. V rámci tohoto projektu byly v prostorách krajského úřadu zrealizovány 2 semináře pro pečující osoby, a to 12. 11. 2018, za účasti 12 pečujících osob a 4 sociálních pracovníků sociálních služeb v našem kraji.

Závěrečné shrnutí naplňování cílů Krajského plánu za celé období jeho platnosti (2016-2018)

Cíle a opatření tohoto dokumentu byly zaměřeny na vytváření podmínek vedoucích ke zlepšení kvality života osob se zdravotním postižením Pardubického kraje; měly přispět k odstraňování nerovností v dostupnosti vzdělávání, sociálních služeb, dopravy, zaměstnávání, zdravotnictví, kultury, sportu, volnočasových a rekreačních aktivit pro osoby se zdravotním postižením. Některá opatření se ve spolupráci se zainteresovanými odbory Krajského úřadu Pardubického kraje a jinými subjekty podařilo v roce 2018 naplnit zcela, některá jsou plněna částečně, jiná průběžně. Pozitivně je hodnocena spolupráce se zainteresovanými odbory krajského úřadu a dalšími subjekty při každoročním vyhodnocování tohoto strategického dokumentu.

Pokračuje odstraňování bariér ve veřejných budovách i dopravních stavbách, čímž se zlepšuje dostupnost a přístup osob se zdravotním postižením nejrozličnějších typů ke vzdělávání, zaměstnávání, kultuře, sportu, rozvoji sociálních vztahů. V oblasti zlepšování dostupnosti dopravy je jistě velkým pozitivem navázání spolupráce s Univerzitou Pardubice při mapování splnění podmínek legislativy pro bezbariérový nástup a výstup autobusových zastávek. Daří se navyšování počtu plně či částečně nízkopodlažních autobusů na území Pardubického kraje.

Kraj ve spolupráci s Národní radou osob se zdravotním postižením realizuje od roku 2012 slavnostní ocenění Duhové křídlo za činnost ve prospěch osob se zdravotním postižením. Za podpory kraje a jeho představitelů probíhají četné osvětové aktivity, jejichž počet rok od roku roste.

Součástí vstupního vzdělávání úředníků územně samosprávných celků je nadále blok přednášky zásady efektivní komunikace vztahující se také k osobám se zdravotním postižením; v průběhu období tohoto Krajského plánu došlo k proškolení úředníků krajského úřadu v komunikaci s osobami se zdravotním postižením; zdravotnickým zařízením zřizovaným odborem zdravotnictví jsou distribuovány informační materiály o efektivní komunikaci s osobami se zdravotním postižením (ve spolupráci s NRZP), probíhají metodická setkání sociálních a sociálně-zdravotních pracovníků zdravotnických zařízení apod. Pro osoby se zdravotním postižením z Pardubického a Královéhradeckého kraje jsou dostupné webové noviny www.duhovenoviny.cz, které slouží pro zveřejňování informací, pozvánek, aktualit, nabídek práce, komentářů a názorů; Duhové noviny je možné prohlédnout také na Facebooku. Povědomí veřejnosti o problematice osob se zdravotním postižením je naplňováno KrÚ Pk i dalšími formami - v podobě tiskových zpráv, průběžně zveřejňovaných informací na internetových stránkách Pardubického kraje, facebooku Pardubického kraje.

Na krajském turistickém portálu kraje je realizována rozvojová aktivita, a to umístění informací o přístupnosti veřejných objektů měst a obcí u prezentací jednotlivých měst a obcí. Tato data jsou průběžně aktualizována na základě navázané spolupráce mezi Pk a Českou abilympijskou asociací z.s. Zmapovány jsou zejména veřejné objekty.

Pardubický kraj finančně podporuje síť sociálních služeb pro osoby se zdravotním postižením z rozpočtu Pardubického kraje a dotace z programu Podpora sociálních služeb poskytovaných v souladu se zákonem o sociálních službách, podporuje aktivity organizací osob se zdravotním postižením, včetně specializované přepravy osob s omezenou schopností pohybu a orientace, podporuje projekty, které se zabývají mapováním bezbariérovosti v Pardubickém kraji.

Úspěchem je jistě také spolupráce na projektu „Labská stezka – od pramene k moři – bez bariér“, zmapování přístupnosti ubytovacích a stravovacích zařízení a vybraných turistických atraktivit turistické oblasti Orlické hory a Podorlicko a následná certifikace zařízení vyhovujících kritériím podle metodiky KAZUIST spol. s r.o., držitele certifikačního bodu „Bez bariér“, a to v rámci projektu „Orlické hory pro všechny“.

Díky podpoře z grantového programu Podpora budování infrastruktury cestovního ruchu v Pardubickém kraji nabízí autokemp Buňkov v Břehách u Přelouče bezbariérové ubytování s nejvyšší kapacitou v Pardubickém kraji a další zázemí pro osoby se zdravotním postižením – vozíčkáře.

Navazující strategický dokument Pardubického kraje, v pořadí již čtvrtý, Krajský plán vyrovnávání příležitostí pro osoby se zdravotním postižením na období 2019 – 2021, schválený dne 18. 12. 2018 Zastupitelstvem Pardubického kraje usnesením Z/293/18, bude v řešení problémových oblastí osob se zdravotním postižením v Pardubickém kraji nadále pokračovat.